

Az egészségügyi infokommunikáció jelene és jövője

Beszámoló a 2003. április 10-i IME konferenciáról

Az egészségügyi informatika területén mindannyian tanúi lehetünk annak a robbanásszerű infokommunikációs fejlődésnek, amely alapvetően megváltoztatja az egészségügyi ellátás és a gyógyítás kialakult hagyományos formáit, technikáit, illetve módszereit.

Az IME szerkesztősége által szervezett áprilisi, nagy sikerű konferencia előadásai nemcsak az egészségügyi ellátó intézmények felső- és középvezetőinek, klinikai, gazdasági és informatikai szakembereinek szólt, hanem egyaránt mindazoknak az egészségpolitikával foglalkozó szakembereknek, akiknek a címbeli témákban tanácsadói és szakértői, illetve döntéshozói, végrehajtói szerepük lehet.

Megnyitójában **Dr. Kozmann György**, az IME főszerkesztője kiemelte, hogy az egészségügyi intézmények működésének egyik kulcskérdése a költséghatékonyság, melynek javításán az információs technológiák alkalmazása jelentősen segíthet. Az ésszerű alkalmazások befogadásához és elterjesztéséhez nélkülözhetetlen egy új szakembergárda kinevelése, olyan a határterületi ügyekben képzett mérnökökre és orvosokra, akik már jártasak az információs rendszerek kialakításában és gyakorlati megvalósításában.

A megvalósításhoz azonban nemcsak központi akaratra és pénzre van szükség, hanem szemléletváltásra is. Ennek érdekében olyan stimuláló környezetet kell megteremteni, többek között szakmai fórumok és színvonalas előadásokat felvonultató konferenciák megvalósításával, melyek befolyásolhatják a szakmai fejlődését.

Dévényi Dömötör, aki a fősponzor ISH Kft. nevében köszöntötte a konferenciát, hangsúlyozta, hogy a számítástechnika fél évszázados fejlődése – Neumann János születésének centenáriumi évében különösen fontos felhívni a figyelmet ennek magyar vonatkozására – önálló tudománnyá emelte az informatikát. A kommunikáció és a mobil technológia viharos gyorsaságú előretörése elmosza az éles határvonalakat, vagyis új fogalomként kialakul az infokommunikáció. Az egészségügyi informatikában is egyre szélesebb körben terjednek el az infokommunikációs megoldások, melynek megismertetésében úttörő szerepet vállalt az IME szaklap. Az egészségügyi informatikának, mint önálló szakma elismertségének fontos állomása ez a mai rendezvény, amely remélhetőleg a szakma meghatározó seregszemléjévé válik.

Dr. Vokó Zoltán, az egészségügyi tárca újonnan alakult Ágazati Információs Politikai Főosztályának vezetője szimbo-

likus értelmet tulajdonított annak, hogy az Egészségügyi Minisztérium képviselőjében ő lehet a konferencia levezető elnöke. Az informatikának nemcsak a jobb diagnosztikus és terápiás eljárások meghonosításában, hanem a prevencióban, illetve a népegészségügyi program megvalósításában is helye van – hangsúlyozta bevezetőjében.

Elmondta, hogy a tárcának le kell tennie az asztalra a saját, ágazati elképzeléseit. Mindehhez igazodnia kell a halaszthatatlan feladatokat összegző rövid távú munkatervnek, valamint ezzel párhuzamosan annak a cselekvési programnak is, amelyben az elkövetkező néhány évre vonatkozó konkrét projekteket körvonalazzák. Világos koncepcióra van szükség a „külső erőter” kényszere miatt is: az Európai Unió programjaihoz való csatlakozás csak akkor lehet eredményes ha alkalmazkodunk a nemzetközi folyamatokhoz, kompatibilisen tudunk kapcsolódni a globális technológiákon alapuló informatikai rendszerekhez.

Az elmúlt években számos pozitív irányú fejlemény történt a kutatás és fejlesztés területén. A stratégiai változásokhoz jelenleg kedvezőek a külső és belső körülmények. Az információs társadalom kialakításának folyamatában ez év végéig valamennyi tárca kidolgozza saját elképzelését, melyhez kapcsolódik, hogy az egészségügyi és az informatikai minisztérium megállapodást köt a forrásokról és a jövő évben kiírandó közös pályázati rendszerről. Ezt egészíti ki még az Európai Unió e-Europa és e-Health programja.

A Medinfo igazgatója **Dr. Kincses Gyula** előadásában bemutatva az Egészség Évtizede Programiroda Információpolitikai munkabizottságának középtávú ágazati információs fejlesztési tervét. Kiemelte, hogy át kell alakítani az ágazat adatgyűjtési, beszámolási rendszerét. Az alapidokumentációkra épülve létre kell hozni az elektronikus közhiteles nyilvántartások (pl. TAJ adatbázis, gyógyszernyilvántartás, kódrendszerek, digitális aláírások) rendszerét. Előadásának végén a mintaértékű ágazati fejlesztések segítését célzó pályázati lehetőségekről szólt, melyek között megemlítette, hogy az ellátórendszerben „szektorsemleges fejlesztési támogatás” lesz adható az „akkreditált rendszereket használó szolgáltatóknak”.

Az OEP informatikai főcsoportfőnöke, **Király Gyula** röviden áttekintette az ágazati informatika jelenlegi helyzetét, illetve jövőbeli stratégiáját: mi hogyan hat és milyen befolyással van a biztosító tevékenységére?

Az OEP jövőbeli stratégiáját a következő célok határozzák meg:

- A meglévő forrásból maximális egészségnyereséget vásároljanak.

- Pénztári funkcióból mielőbb „szolgáltatás vásárlási” szerepkört érjen el.
- Átlátható finanszírozási szabályok megalkotása.
Előadásában részletesen elemezte, hogy e célokból az OEP rövid távú, középtávú, illetve hosszú távú fejlesztési terve közvetlenül hogyan alakul.

Dr. Weltner János a SOTE ÁOK I. sz. Sebészeti Klinikájának főorvosa statisztikai adatok alapján számításokkal támasztotta alá, hogy mekkora adat mennyiség keletkezik az egyes páciensek betegellátása során. Az adatkezelés és adatbiztonság szempontjából egyáltalán nem mindegy, hogy

- az adatok hol keletkeznek?
- ki, mikor és hol rögzíti ezeket az adatokat?
- hogyan tárolják és kinek továbbítják az adatokat?
- ki, kivel van kapcsolatban, ki milyen adathoz férhet hozzá (jogosultság)?

Végezetül hangsúlyozta, hogy időben fel kell készülni a hatalmas adat mennyiség befogadására, illetve feldolgozására, hiszen előbb-utóbb ez azt fogja eredményezni, hogy az óriási mennyiségű, elérhető adattengerben alig tudunk eligazodni.

A következő két előadó, **Springer János** (MATÁV), illetve **Kovács Árpád** (Kopint Datorg) egyaránt az internetes jövőt és az adattovábbítás problematikáját járta körül. Különösen fontosnak ítélték az egészségügyi információk esetében az adatvédelem szerepét a nyilvános hálózaton. A digitális aláírások korában megoldandó az adatok titkosítása, a jogosultságok ellenőrzése. A lehető legmagasabb biztonságú megoldást a PKI nyilvános kulcsú infrastruktúra jelenti.

Az egészségügyi adatbázisok kezelésénél alkalmazott technológiákat jól ötvözi a Medinet rendszer, mely a felhasználó és a szolgáltató közötti kapcsolatot oldja meg a gyakorlatban.

Az ISH három vezető munkatársa előadásában bemutatta a hazai és nemzetközi kórházi informatika jelenét illetve jövőjét. **Decker András** előadásában kifejtette, hogy a korszerű infokommunikációs technológiák gyökeresen megváltoztatják az orvos-beteg kapcsolatot. Az egészségügyben is széles körben terjedő internetes technikák hatékonyra teszik az alapellátásban dolgozó háziorvosok és szakorvosok munkáját, ugyanakkor a beteg számára olyan magas szintű ellátást képesek biztosítani, mintha a páciens a legkorszerűbb eszközökkel felszerelt klinikán kezeltetné magát.

Dr. Sarkadi Károly a kórházi informatikai rendszerek fejlődését elemezte és rámutatott, hogy a jövőben csak olyan rendszerek lesznek életképesek, amelyek az új infokommunikációs technológiák által összeköthetők a világ bármely pontján lévő másik kórházi, vagy diagnosztikai rendszerrel. Az adatok bárhol és bármikor elérhetők mobil technikák (GSM), valamint az épületen belül, vezeték nélküli, Bluetooth hálózatok segítségével, amelyre már a gyakorlatban is van példa (eMedSolution).

Kákonyi Zsuzsanna előadásában bemutatta a jelent, vagyis azt az integrált ágazati megoldást, amelyben a kórházak költséghatékony működése a gazdasági (SAP) és a klinikai rendszer összekötése által valósul meg.

A vezetői controlling a kórházi informatikában címmel tartott előadást **Uri Katalin**, az SAP vezető munkatársa. Előadásában utalt rá, hogy a hatékony controlling rendszer csak erőteljes informatikai támogatással működhet, amely nem nélkülözheti az adattárház technikát sem. A gyakorlatban kipróbált Medsolution-mySAP integráció, – kórházi mérettől függetlenül is – gyors bevezetést és hatékony vezetői információs rendszer kiépítést tesz lehetővé.

Napjaink irodájában egyre több az elektronikus információ, ugyanakkor a papír alapú folyamatok továbbra is dominálnak. Ezen a heterogén helyzeten kíván segíteni a Mondoc integrált munkatámogató rendszer, hangsúlyozta előadásában **Nagy Attila** a Montana munkatársa.

A képképző diagnosztikák elmúlt évekbeli fejlődése lehetővé teszi, hogy a nagyon költséges röntgen filmek helyett az adatokat digitálisan tárolják. **Dr. Hodosi György** (Agfa Hungária Kft.) bemutatta a digitális radiológia előnyeit és az ilyen jellegű beruházások megtérülését. A konvencionális és a digitális technológia összehasonlítása és a felmerülő kétélyek eloszlása volt előadásának vezérfonala.

Az előző előadáshoz kapcsolódott az E-Codis dokumentum-kezelő rendszer bemutatásával **Kovács Gábor**, a Globe-Info vezetője. A papíralapú dokumentum kezelést felváltja a racionális tárolást és adatelérést biztosító informatikai rendszer.

A Siemens Orvostechikái ágazatának előadója, **Kajó Gábor** bemutatta az orvosi berendezések működéséhez kapcsolódó szoftver termékeket. A PACS képarchiváló és továbbító rendszer (SIENET) főbb funkcióit és rendszer integrációját a felhasználók szolgáltatás formáiban is megkaphatják. A Web alapú radiológiai rendszer költséghatékony megoldást biztosít a kórházi és internetes hálózaton keresztül, a leletező radiológusok és a klinikusok számára.

Vassányi István, a Veszprémi Egyetem kutatója egy teljesen újszerű megoldást mutatott be az egészségmegőrzés területén. A CORDELIA névre keresztelt „Internet bázisú, rizikó és életmód-elemző és tanácsadó rendszer” az életmód, az egyéni kockázat értékelésével, olyan személyre szabott tanácsadást végez, amelynek eredményeképpen heti étkezési javaslat készíthető. Az internetes hálózaton is elérhető program személyes táplálékpiramist és intelligens menügenerálást is készít.

A széles körű szakmai érdeklődés mellett emlékezetes színpontja volt a konferenciának az ISH Kft. főszponzori meglepetése: a távozó vendégek egy-egy szál fehér rózsát kaptak ajándékba.

Összeállította: Tamás Éva